

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Iskrati po tarifu. • Pla-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsakdo vživa,
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopis se ne vra-
ča. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
ntr. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Dr. Igor Rosina:

Kulturna enotnost vasi.

Že v enem zadnjih člankov, ko smo govorili o socialni enotnosti vasi, smo podčrtali duševno skupnost vseh socialnih slojev na vasi. Saj ravno skupna gospodarska podstava ustvarja skoraj vedno tudi kulturno skupnost. Socialna enotnost vasi je tedaj v mnogočem glavni razlog, da daje danes vas tudi kulturno po celi naši domovini skoraj povsem enotno sliko in enoten izraz iste duševnosti.

Govorili smo že o tem, da je kmetijski delavec in kočar in mali kmet na kulturno povsem isti stopnji kakor srednji in večji kmečki gospodar. Vzgoja od doma jima je bila povsem ista. Njih stariši so isto smatrali kot dobro in isto žigovali kot greh in ta čustva za dobro in slabo ucepljali svojim otrokom. Skupno so vsi hodili v vaško šolo, pozneje skupno vasovali in se pri vseh važnih zadevah vasi našli na isti podstavi. Tudi to kar so čitali in o čem so premišljali je približno isto in enako. In če je tudi kdo »šel v šole« in se vrnil, ga je vendar zemlja pritegnila zopet k sebi in isti poklic je zopet iz obeh stvoril človeka enega in istega kulturnega miljeja (okolič).

Vaška inteligenca.

Tako lahko rečemo, da je tudi takozvana vaška inteligenca del kulturne enotnosti vasi. Sicer ni tiste enobaryne enotnosti kot na primer na Hrvaškem — Stjepan Radić je to tudi večkrat poudaril in zato slovenskemu kmetškemu pokretu dajal prosto roko rešiti po svoje ta problem — toda kulturna enotnost obstoja tudi med njimi in vaški inteligent ali veleposestnik se po svoji duševni strukturi (ogrodju), po tem, kar on smatra za dobro in kaj slabo, kak življenjski način (Lebensführung) predpostavlja drugemu, mnogo bolj loči od meščana (kaj šele veljemeščana) kakor od vaščana sokmeta. Tudi je večinoma duševno zdrav in notranje močan in prezira v svojem srcu vse ekstravagančne mesta: seksualne preverznosti, ireligiozitetu (nevernost), prekomerno kajenje, kavarnarje in bare in brezotročstvo. Tudi njemu so to bolezenski pojavi, ki so njegovemu zdravju skoraj fizično neprijetni in odvrtni. Podeželje ima svojo svojstveno dušo, ki jo loči od mesta globok prepad.

Nekaj »boljšega«.

To so zelo važne stvari tudi za naš kmetijski pokret. Zlasti za Slovenijo. Kajti pri nas se je enotni kmetijski pokret v vasi cepil, ker je oni bogatejši kmet ali krčmar ali veleposestnik ali učitelj, ki je imel nekaj več šol kakor njegov sokmet, ali nekaj več denarja ali pa naročeno »Jutro« za vsak dan, že mislil, da je on nekaj »boljšega« in da je razdalja med njim in njegovim sosedom, srednjim ali malim ali sploh — kmetom mnogo večja, kakor pa ona napram meščanu ali mestnemu inteligentu. Zato se je tudi kulturno in politično deloma organiziral v meščanskih grupacijah.

Toda kaka zmeta! Krik zemlje je tisočkrat močnejši kakor vsa namišljena ošabnost in domišljija gospodstva. Eden in isti poklic,

iste skrbi in težave, z eno besedo isti gospodarski in kulturni milje (okolica) utisnejo celemu podeželju eden in isti neizbrisljivi pečat. Zakaj zatajujejo svojo zemljo? Ali mislijo, da se njihovim gospodem ne pozna, da so z dežele, če se še tako nališpane sprehajajo po svetskih kopališčih. Ali se oni sami ne čutijo mnogo bolj tuje, če govore s kakim svojim »prvoboriteljskim« doktorjem, kakor pa če se razgovarjajo in četudi kregajo s svojimi sosedi za občinsko mizo ali po nedeljski maši pred cerkvijo? Isti zrak diha in to se ne da zatajiti!

Stare patricijske kmetijske familije Slovenije so pač znale svojo imenitost tudi na zunanaj pokazati na boljši način, kakor pa z odtujevanjem in namrdavanjem nad sokmetom. Da je imeniten kmet res imeniten, mu ni treba zatajevati svojega stanu in se pačiti za »meščana«. Tako stopiš s podstavka, na katerem stojiš trdno in na katerem si res velik in stopicneš na podstavek, ki je tvoji nogi opolzek in na katerem se smešno loviš sem in tja. Ne tič nisi, ne miš. Pri nas se je ta ločitev med navadno gostilniško sobo in med »ekstrastüblnom« res že vse preveč in v nevarni meri razpasla. V češki vasi so razlike vse večje in je vas vendar tudi kulturno mnogo bolj enostavna, ker vsi vedo, kje so doma.

Kako mora biti.

Vaška in podeželska inteligenca, a predvsem oni izmed kmetov, ki jim je bila dana možnost za obširnejši študij in za manj trudapolno življenje, bi morali biti predstavitelji kulturnega življenja vasi, kulturno voditi vas in ji stati na čelu, ne pa se ji odtujevati. Oni so rojeni zastopniki kulturne enotnosti vasi. To je vendar bolj zvišena naloga kakor pa zlagano oponašanje mesta. Za kmetijski kulturni pokret je neizmerne važnosti, da ta podeželska plast uvidi končno, kje ji je pravo mesto in prava naloga.

Vloga učiteljstva.

Sem spada tudi važni kulturni faktor v vasi, to je — učitelj. Kakor pa nisem niti zgoraj hotel generalizirati (posplošiti), tako tudi tu priznavam številne in častne izjeme. Toda v glavnem lahko trdim, da se je učiteljstvo v zadnji generaciji odtujilo kmetstvu in kmetijski duši. Če z njimi govorim, se mi premnogokrat dozdeva, kakor da se čutijo v svojem srcu do kraja užaljeni nad usodo; kakor da so bili rojeni za genije in ministrske predsednike in bi jim te časti tudi po vseh božjih in človeških postavah šle, pa jih je le sovražna usoda in zavist človeštva neupravičeno postavila na mesto podeželskega učitelja. To so nevarne misli in še nevarnejše ponašanje, če se kdo po njih ravna. Tudi Martina Kačurja zadene kos krivde.

Slovenskega podeželskega učitelja vas potrebuje in krvavo potrebuje. Ona ga bo priznala, če jo bo on priznal. Njegovo mesto ni v kotu — »in dem Schmollwinkel« bi rekli Nemci — kjer onemoglo zabavlja in posmeh-

ljivo pogleduje na življenje okoli sebe, o katerem misli, da je tisočkrat nad njim vzvišen; on je del tega življenja in se mora kot tak tudi čutiti. Potem bo on to življenje vodil in bo tudi notranje zadovoljen. Predvsem mora slovensko učiteljstvo prenehati s tem, da se čuti, kakor tuje telo v kulturnem krogu vasi; potem bo tudi indispozicija (nezadovoljstvo) slovenskega kmeta napram učitelju, ki jo ima mnogokje bridko občutiti, prenehala sama od sebe.

Jaz vem, da je to težko in da je vse to lažje napisati kakor storiti. Toda jaz poznam slovenske učitelje, ki so res kos duše svoje šolske občine in neverjetno prijubljeni. To so večinoma učitelji, ki so obenem tudi sami posestniki — kmečki gospodarji. Morda čas, morda uvidevnost, morda projektirani kmetijski nadaljevalni tečaji in morda tudi kmetijski pokret bodo popravili mnogo zamujenega. Za kmetijski pokret pa je soodločilnega pomena, ali se mu bo ta tako važni faktor podeželja priključil ali pa mu bo ostal ob strani. Ako se bo — in jaz verujem, da se bo — občutilo v bodoče slovensko učiteljstvo kot del kulturne enotnosti vasi in njenega življenja, se bo temu pokretu pridružilo in ga v mnogočem vodilo. Ako ne, bo šel čas v našo in v njegovo škodo preko njihovih glav.

Kmetijski in zlasti mladinski kulturni pokret pa lahko apelira, če ne na pripadništvo — vsaj na blagohotno neutralnost slovenskega učiteljstva.

Duhovnik.

Se en faktor je, ki spada v okvir tega članka. To je slovenski podeželski duhovnik. On je za slovenskega kmeta storil mnogo dobrega, zlasti na gospodarskem polju. Jaz sem to vedno poudarjal in vedno zagovarjal. Slovenski duhovnik se je vživel v svoj kulturni krog vasi in živi del njenega življenja. Vedel pa si je pri tem ohraniti potrebno razdaljo in respekt, ki pristojata distanci.

Toda slovensko duhovništvo je po svoji večini — jaz tudi tu nočem posploševati — storilo eden, toda velik in težko oprostljiv greh. Ono je — morda po komandi od zgoraj — razcepilo kulturno enotnost vasi v verskem oziru.

Kolikor so mi pripovedovali in kolikor sem čital, prej ni bilo tako. Stara generacija slovenskega duhovništva ni bila taka; parolo za iskanje brezverstva sta dala morda komaj gg. Mahnič in Sušteršič. Prej je bila — čujte čudo — vsa vas verna; eden bolj seve, drugi manj. Toda vsi so hodili k maši, vsa vas je duhovnika spoštovala, pri vseh je bil po sreju priljubljen. Morda je bil ta ali oni bolj grešen — zato je pa bil okregan v nedeljo; toda bil je in ostal je prej in pozneje v istem krogu, ovca iste črede.

Pozneje so iznašli — brezverstvo. Eden, ki je bil včlanjen v bivši SLS, je bil veren in nebeško kraljevstvo imel takorekoč v žepu; drugi, ki se ni vsem — ampak prav v vsem — poklonil farovžu, je bil pritiran v opozicijo in to v versko opozicijo. Makari da je bil človek najbolj poštenega življenja v vasi, makari da je hodil v nedeljo k maši in ob predpisanem času k spovedi, je postal hočeš, nočeš: — »brezverec«; takorekoč mu je pe-

klensko trpljenje bilo zasigurano in zapaten-
tirano. Polovico vasi se je pritiralo v versko
opozicijonalno falango!

Res je tako početje morda bilo dobra pa-
rola za to ali ono stranko, toda res je tudi, da
je tako početje greh. In sicer najtežji greh —
greh proti svetemu duhu. Danes, ko je naj-
višji cerkveni poglavar sam javno obsodil na-
ziranje, da je smatrati za pravega katoličana
samo onega, ki je včlanjen v takozvani kato-
liški stranki, to že marsikdo uvidi. Toda na-
paka je storjena in ni popravljena!

Lahko bi navedel iz mojih gimnazijskih
let primere, kako upliva tak način pastirstva
na poslušalce. Imel sem sam dva kateheta, od
katerih imam utis, da je eden predstavljal
tip duhovnika starejše generacije, drugi pa
one mlajše. Tudi bi ne bilo nezanimivo orisa-
ti, s kakim mešanimi občutki se potem ob
kaki obletnici človek tega ali onega načina
vzgoje spominja.

Toda v kratko ilustracijo hočem citirati
samo prigodbo, ki jo opisuje ameriški pisatelj
Mark Twain, ko je potoval po Italiji. Tam je
namreč bilo vse polno starinskih kipov, ki so
bili popolnoma goli. Toda bilo jih je toliko, da
se ni nikdo zmenil za njih nagote in je še za-
pazil ni. Naenkrat pa — pravi Mark Twain —
so iznašli pohušanje in pritrdili vsakemu
grozdno listje ali predpasnik, da je zakril
sramoto. Prej, pravi Mark Twain, smo tuji
hodili slepih oči mimo; sedaj pravi, pa je še
tisto pokrivalo tako neokusno in neumetniško

postavljeno, da je kakor klicaj; prej ni pred
takim kipom bilo človeka, sedaj se pa gnetejo
in ogledujejo, da ni kraja.

Tudi v naši vasi se je »brezverstvo« in
»antikatolištvo« iznašlo; če pa ne iznašlo, pa
vsaj neverjetno forsiralo. Največ škode je to
veri sami napravilo in zato sedaj taka pape-
ževa naročila. Kajti v velikem, se pravi ver-
sko cepiti vas, odrivati eno polovico — in
mnogokrat poštenjšo polovico — od skup-
nega oltarja.

Danes po 6. januarju je deloma tudi v
tem pogledu nastopilo na vasi premirje. Mor-
da bo v tem pomirjenju in zlasti po najvišjih
intencijah svojega cerkvenega poglavarja, tudi
oni večinski del slovenske duhovščine, ki je
doslej kulturno enotnost vasi oviral, prišel do
boljšega spoznanja in po tem spoznanju tudi
delal. Potem mu bomo lahko dokazali, da
nismo bili nikdar njegovi sovražniki.

Videli smo temelje kulturne enotnosti va-
si. Kakor je vas enota gospodarsko, tako tudi
kulturno. Kot celota bo doživljala usodo. Vsi
pojavi pa, ki danes umetno in kot bolezenski
pojavi slovensko vas še cepijo, bodo padli.
Kajti občutje, da gre za isto usodo in v isto
bodočnost cela vas, to občutje, ki že danes ob-
stoja, bo kulturni enotnosti vasi zopet pribor-
ilo zmago.

Zunanji izraz kulturne enotnosti vasi je
kmetski pokret. Zato je Stjepan Radić vedno
ponavljal tudi tu: ... seljačka sloga, ... se-
ljačka sloga ...

Važen zakon za pospeševanje kmetijstva.

Dne 6. t. m. je bil podpisan zakon o po-
speševanju kmetijstva, ki obsega podrobno
izdelan načrt, kako bi se dale dvigniti vse
panoge kmetijstva s pomočjo države in samo-
upravnih oblasti. Zakon določa, kako je treba
skrbeti za čim uspešnejše obdelovanje zemlje,
za umno in koristno živinorejo, za razvoj
sadjarstva, vinogradništva itd. Zakon bo iz-
šel v kratkem tudi v posebni knjižici in ta-
krat bomo govorili o njem podrobnejše. Za
enkrat pa naj omenjamo samo nekatere de-
narne vire, iz katerih se bodo našla sredstva
za pospeševanje kmetijstva.

Kmetijski skladi.

Člen 43. novega zakona določa, da se
morajo ustanoviti državni, oblastni in ob-
činski kmetijski skladi.

I. V državni kmetijski sklad se stekajo
sledenci dohodki:

1. Takse za živinozdravniški pregled živine
na obmejnih postajah.
2. Denarne kazni za kršitve zakona za po-
speševanje kmetijstva.
3. Čisti dobiček Državne razredne loterije
(po odbitku deleža za invalide).
4. Čisti dobiček državnih kmetijskih pose-
stev.
5. Poslovne takse, ki se plačujejo pri izvozu
blaga; višino teh taks bo odredil finan-
čni minister. Dohodek teh taks je pre-
računan na najmanj 4 milijone dinarjev
v zlatu na leto.

Z državnim kmetijskim skladom razpo-
laga minister za kmetijstvo.

II. V oblastni kmetijski sklad se steka:

1. Polovica dohodkov od živinskih potnih
listov na področju oblasti.
2. Čisti dohodek drevesnic in sličnih usta-
nov na oblastnih posestvih.
3. 15 procentov vseh oblastnih proračunskih
izdatkov (t. j. 15% celokupnega oblast-
nega proračuna).

Z oblastnim kmetijskim skladom razpo-
laga pristojni organ oblastne samouprave v

okviru proračuna in po sklepkih oblastnega
kmetijskega odbora. (O oblastnem kmetij-
skem odboru glej določbo spodaj, op. ur.)

III. V občinski kmetijski sklad se steka:

1. Polovica dohodkov od živinskih potnih li-
stov s področja občine.
2. Čisti dohodek od sejmarine.
3. Čisti dohodek od občinskih drevesnic in
sličnih ustanov.
4. Najmanj 10% rednih proračunskih iz-
datkov. V mestih, ki imajo le 30—35%
kmečkega prebivalstva, se ta odstotek
primerno zmanjša, v mestih z manj
kakor 30% kmečkega prebivalstva pa
splah odpade.

Z občinskim kmetijskim skladom raz-
polaga občinski odbor po predlogih občins-
kega in okrajnega kmetijskega odbora.

Državni, oblastni in občinski kmetijski
skladi (fondi) se morajo nalagati pri Privi-
legirani Agrarni banki in njenih podružni-
cah.

Kmetijski odbori.

Jako važna ustanova so kmetijski od-
bori, ki jih predvideva novi zakon. Kmetij-
ski odbori so občinski, okrajni (srezki) in
oblastni.

1. Občinski kmetijski odbori se morajo
osnovati v roku 2 mesecev po uveljavljenju
tega zakona. Odbori se volijo iz občinskega
sveta in sicer 3—5 članov, ki so v čim bližjih
odnošajih s kmetijstvom (po možnosti stro-
kovno izobraženi).

Posvetovalne člane, t. j. člane s posve-
tovalno pravico, pa pošiljajo v ta odbor Kme-
tijske zadružne in društvene ustanove.

Okrajni kmetijski referent ima pra-
vico prisostvovati vsaki seji.

Naloge občinskega kmetijskega odbora
so: Sestavljanje proračuna občinskega kme-
tijskega sklada in razpravljanje o vseh važ-
nih vprašanjih kmetijstva v občini.

Predlogi občinskega kmetijskega odbora
se morajo vedno staviti na dnevni red prve
seje občinskega sveta.

Okrajni kmetijski odbor.

V okrajni kmetijski odbor pošlje vsak
občinski kmetijski odbor po enega delegata.

Okrajni kmetijski odbor sme šteti naj-
več 20 članov. Kjer je v okraju več kot 20
občin, pošlje več občinskih odborov le po 1
delegata.

Po enega posvetovalnega člana pa po-
šiljajo v okrajni občinski odbor tiste Zveze
kmetijskih zadružnih ustanov, ki imajo v
okraju vsaj 5 zadrug.

Poročevalec okrajnega kmetijskega od-
bora je okrajni kmetijski referent. Okrajni
kmetijski odbor se sestane redno dvakrat na
leto. Izredna seja pa se lahko skliče, če jo
zahtevajo pismeno odborniki iz dveh občin.

Srezki načelnik (okrajni glavar) pris-
stvuje vsaki seji in ima pravico ustaviti iz-
vršitev sklepov in zahtevati tozadeven od-
lok velikega župana, če smatra, da je sklep
na škodo kmetijskim ali javnim interesom.
Nezadovoljni poljedelci imajo pravico pri-
tožbe na velikega župana.

Okrajni kmetijski odbor razpravlja o
vseh kmetijskih vprašanjih na področju
okraja, zlasti pa o predlogih občinskih kme-
tijskih odborov. Na prvi seji mora sestaviti
program o pospeševanju kmetijstva v okraju
in označiti tozadevna najnujnejša dela.

Vsako leto mora sestaviti proračun za
skupne okrajne ustanove.

Oblastni kmetijski odbor.

Za oblastni kmetijski odbor voli vsak
okrajni kmetijski odbor iz svoje sredine po
2 člana in 1 namestnika. Predsednik oblast-
nega kmetijskega odbora je predstavnik ob-
lastne samouprave. Zaseda dvakrat na leto,
v izrednih slučajih pa le na pismeno zahtevo
odbornikov iz 3 okrajev. Poročevalec je ob-
lastni kmetijski referent, navzoči pa so po
potrebi vsi oblastni strokovni organi za kme-
tijstvo, gozdarstvo in živinorejo. Zveze kme-
tijskih zadrug in društev, ki imajo na po-
ročju oblasti vsaj po 15 zadrug, imajo pra-
vico poslati v oblastni kmetijski odbor po 2
posvetovalna člana.

Oblastni kmetijski odbor mora izdelati
na svoji seji program za pospeševanje kme-
tijstva v oblasti, program pa mora odobriti
ministrstvo za kmetijstvo. Tudi svoj letni
proračun mora predložiti ministru za polje-
delstvo v odobrenje.

«KMETIJSKA MATICA.»

Uprava Kmetijske Matice naproša vse gg.
poverjenike, kateri še niso vrnili nabiralnih
pol, naj nabiranje udov čimprej zaključijo in
izpolnjen nabiralne pole vrnejo, da se more
končno javno določiti število naklade. Vse
kmetovalce opozarjamo, da so knjige Kmetij-
ske Matice po večini kmetijsko-strokovne vse-
bine, zlasti pa bo vsakomur dobrodošla knji-
ga: »Kmetovalčev svetovalec«, ki bo sama to-
liko vredna, kolikor stanejo vse štiri knjige
skupaj. V krajih, kjer še ni poverjenika Kme-
tijske Matice, naj se kdo javi, da prevzame
poverjenišvo. Poverjenik, ki nabere vsaj 10
udov, dobi vse knjige Kmetijske Matice za
svojo osebo brezplačno. Ne odlašajte z naro-
čilom, da ne boste med tistimi, ki knjig ne
bodo več dobili, ker bodo razprodane!

Kmetijski koledar v žepni obliki, trdo
vezan, za leto 1930, bo kmalu izšel. Cena mu
bo ostala nespremenjena, Din 10—. Razpro-
dajalci imajo popust. Naročite si ga pravo-
časno, ker bo gotovo tudi letos kaj kmalu raz-
prodan.

Joža Lovrenčič: »Pereči ogenj«, povest,
ki je svoj čas izhajala v mesečniku »Gruda«,
je izšla v obliki knjige pri Kmetijski tiskovni
zadrugi v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7.
Povest je vzbudila pri svojih čitateljih mnogo
pozornosti in pohvale. Naročite si jo!

Kdo vzdržuje našo državo?

V Beogradu so nedavno zborovali zastopniki trgovskih, obrtnih in industrijskih zbornic, torej zastopniki onih, ki se s ponosom radi imenujejo «gospodarski krogi» in ki si silno radi laste prvo besedo, če gre za reševanje raznih gospodarskih vprašanj. Na tem zborovanju ni bilo navzočega nobenega kmeta, ampak so bili «gospodarski krogi» kar lepo med seboj.

Zbrani zastopniki industrijalcev, veletrgovcev itd. so na zborovanju v Beogradu reševali vprašanje, koliko bo v naši državi blaga za izvoz za bodoče leto. «Gospodarski krogi» namreč blaga za izvoz ne pridelujejo sami — to delo morajo opravljati kmetje! — ampak oni samo barantajo z blagom, ki ga kmet pridelava. Barantija s kmečkimi pridelki pa «gospodarskim krogom» nosi silne milijone dobička in zato je pač razumljivo, da se ta gospoda tako skrbno briga za kakovost in količino kmečkih pridelkov.

Izračunali pa so gospodarski krogi sledeče:

Žito:

Za izvoz za prihodnje leto bo na razpolago:

	Vagonov	Vrednost Din
Pšenice in moke	50.000	1.100.000.000
Koruze	100.000	1.600.000.000
Ječmena, rži in ovsa	4.000	60.000.000
Fizola	5.000	200.000.000
Krompirja	2.650	39.850.000
Otrobov	1.500	15.000.000
Paprike	18 milj. komadov	7.200.000

Skupaj . 3.022.050.000

Žita so torej kmetje pridelali za nad 3 milijarde dinarjev; vse to blago pa pojde skozi roke žitnih trgovcev v tujino!

Sadje:

	Vagonov	Vrednost Din
Sveže slive	1.500	23.000.000
Hruške in jabolka	1.800	41.250.000
Grozdje	200	10.000.000
Orehi	75	6.300.000
Suhe slive	1.500	95.000.000
Kuhane slive	170	8.500.000
Vino	1.000	30.000.000
Špirit	150	10.000.000
Žganje	10	2.200.000

Skupaj . 226.750.000

Sadnih pridelkov in izdelkov so pridelali kmetje skoro za 227 milijonov dinarjev. To blago pojde v tujino skozi roke trgovcev.

Živina.

	Količina	Vrednost Din
Konji	35.000 kom.	70.000.000
Žrebata	1.000 kom.	1.000.000
Mule in osli	600 kom.	700.000
Goveda (živa)	110.000 kom.	330.000.000
Svinje (žive)	240.000 kom.	550.000.000
Drobnica	1.000.000 kom.	150.000.000
Perutnina (živa)	25.000 kom.	50.000.000
Zaklana živina	6.000.000 kg	90.000.000
Sveže meso	10.000.000 kg	150.000.000
Klobase itd.	600.000 kg	15.000.000
Svinjska mast	60.000 kg	1.000.000
Maslo	250.000 kg	7.500.000
Sir	1.700.000 kg	73.000.000
Jajca	2.500 vag.	500.000.000
Goveje kože	60 vag.	12.000.000
Ovčje kože	120 vag.	26.000.000
Jarčje kože	250 vag.	80.000.000
Druge kože	10 vag.	30.000.000
Razno		4.300.000

Skupaj . 1.920.000.000

Kmetje so torej zredili in priredili raznih živali za prodaj za skoro 2 milijardi di-

narjev. To blago bo romalo v tujino skozi roke prekupčevalcev.

Gozdovi.

	Količina	Vrednost Din
Drva	70.000 vag.	140.000.000
Stavbni les	160.000 vag.	1.280.000.000
Bukovi pragi	500.000 kom.	17.500.000
Hrast, pragi	2.500.000 kom.	150.000.000
Oglje	6.500 vag.	52.000.000

Skupaj . 1.729.500.000

Gozdovi bodo torej vrgli skoro 2 milijardi dinarjev. Prodali pa bodo skoro ves les v tujino največ tuji špekulanti in prekupci.

Kaj pa industrija?

Posameznih izdelkov ne bomo posebi naštevali. Ta vrsta je silno dolga. Naj zadostuje le to, da bo vrednost izvoza industrijskih izdelkov po cenitvi industrijalcev samih znašala le 688 milijonov dinarjev!

To znaša komaj toliko, na kolikor so precenili ravno tisti industrijski in trgovski strokovnjaki vrednost zdravnih rastlin, gob in rib za izvoz; ta vrednost znaša 509 milijonov dinarjev. Seveda je tudi zadnji «jurček» romal v tujino skozi roke prekupčevalcev, nabirali so jih pa kmečki otroci.

Vrednost blaga, ki ga pripravijo za izvoz kmetje, znaša torej skoro 8 milijard dinarjev — «gospodarski krogi» pa, ki si laste

vedno prvo in pglavitno besedo, spravijo skupaj komaj za pol milijarde vrednosti!!

Ta ugotovitev je toliko bolj zanimiva, ker ne izvira od kmetov, ampak iz samih «gospodarskih krogov»!!

S to ugotovitvijo pa «gospodarski krogi» sami priznavajo, da ni država in njeno blagostanje odvisno od njih, ampak od kmetov.

Kljub temu pa, čeprav «gospodarski krogi» (t. j. fabrikanti in veletrgovci) najmanj prispevajo k skupnemu blagostanju, nimajo nikdar dovolj privilegijev in pravic. Zaščitna carina jim ni nikdar dosti visoka, prevoz nikdar dovolj nizek in sploh jim je vse predrago. Samo kmet naj gara in plačuje!

Prekupci.

Omeniti moramo pa pri tej priliki še neko drugo stvar. To je vprašanje prekupčevalcev. Vse ogromne količine kmečkega blaga prekupčevalci «gospodarski krogi». Oni plačujejo kmetom silno nizke cene, njihov dobiček pa ni nikdar dovolj velik. Velik del «gospodarskih krogov» igra torej v gospodarskem življenju le vlogo posredovalcev, ki dobro žive, delajo pa prav malo ali pa nič.

Tudi to bo treba izpremeniti v teku časa. Ta cilj, da bo kmet prodajal svoje pridelke naravnost onim, ki jih potrebujejo, pa se bo dal doseči edino le preko zadrug. To delo je največje in najvažnejše, ki še čaka naše zadruge. Dokler se to ne izvrši, je vsaka beseda o gospodarski svobodi in neodvisnosti kmetov odveč.

Agrarni pokret v Bolgariji.

VI.

Četrta velika reforma kmetske vlade je zakon o izdelavi zemljiške knjige. To vprašanje je važno bolj za državno gospodarstvo kakor gospodarsko organizacijo in razvoj kmetijstva. Pred to reformo je vladalo v Bolgariji to stanje: noben kmet ni poznal točno obsega svojega posestva in vsak mu je po svoje in kakor se mu je zdelo prav, postavljaj mejnike; to pa je dovedlo seveda do težkih sporov med sosedi. Občinska in državna zemlja pa se je kar naprej zmanjševala, ker so si jo prilascali njeni upravitelji in tisti, ki so imeli trenutno moč v svojih rokah. Obdavčevanje kmetskih posestev pa je bilo čisto v rokah državnih uradnikov, ki so po svoji volji in mišljenju določali obseg posestev. Zakon o zemljiškem katastru je odpravil vse te težkoče s tem, da je zelo skrčil število zemljiških pravnih, onemogočil samovoljno prestavljanje mejnikov, določil javna pota in natančno določil obseg poedinih gospodarstev in način njihovega obdavčevanja. Njegov največji uspeh pa je, da je odvzel državno in občinsko zemljo onim, ki so si jo svojevoljno prilastili.

Peta važna reforma kmetske vlade je zakon o združenem izkoriščevanju gozdov.

Bolgarski gozdi so večinoma občinski in državni; zasebni gozdi tvorijo kvečjemu 10 odstotkov vseh. Občinski in državni gozdovi so zelo obsežni in dajejo zato možnost za kapitalistično eksploatacijo v velikem obsegu. Kljub vsem tem dobrim predpogojem pa se je vršila eksploatacija gozdov na primitiven način s provizornimi načrti in določili o izsekavanju, ki je presegalo letni prirastek in s tem dovedlo do izsekavanja celih gozdov in razvoja korupcije pri izsekavanju. Eksploatacija gozdov se je vršila pred reformami kmetske vlade v popolnem neredu, a javno premoženje (gozdovi) so bili samo predmet kapitalističnega izropavanja. Po starem meščanskem zakonu je imela vsaka rodbina pravico do letnega izsekavanja naj-

več 40 kubičnih metrov gozdnega lesa v javnih gozdovih po tarifni ceni, ki jo je določil gozdovni svet pri poljedelskem ministrstvu. Toda vse to ni prav nič koristilo ljudstvu, ki v svojem siromaštvu ni moglo izkoristiti te svoje pravice in je bilo zato prisiljeno, da proda to svojo pravico kapitalistom, ki so imeli moderne lesne tovarne. Zato so imeli korist od gozdov samo kapitalisti, ljudstvo pa je prodajalo svojo pravico do gozdnega lesa in nato tajno sekalo les zase in s tem uničevalo najboljše gozdove. To tajno sekanje je bilo mogoče le zaradi korupcije nadzornih uradnikov. Pri tem je trpela škoda država, ljudstvo, največ pa gozdovi.

Zakon o združni eksploataciji gozdov je spremenil to stanje s tem, da je vzel kapitalistom možnost, da brezplačno izkoriščajo javno bogastvo in uničil gozdno korupcijo, obenem pa povečal državne dohodke, pomen gozdov za ljudstvo in rešil gozdove od opustošenja. Ta zakon je ustanovil gozdne delovne zadruge. Vse lesne tovarne preidejo v last lastnikov gozdov (država, ozir. občina), ki jih odstopijo gozdnim delovnim zadrugam v upravo. S tem je bil zadan hud udarec kapitalistom in obenem uničeno tajno izsekavanje in korupcija. Gozdovna delovna zadruga je organizacija kmetskih gozdnih delavcev. Kapital gozdov je javna last in član zadruge ne prispeva nič drugega kakor svojo delovno moč. Kdor ne sodeluje pri izsekavanju in obdelovanju gozdnega lesa s svojim delom, ne more biti član zadruge. Kakor vse ostale kmetske zadruge ima tudi gozdovna delovna zadruga pravico do kredita na svoje blago do 80% njegove vrednosti. S tem se zadruge podpirajo, da morejo čakati na ugodne tržne cene in prodajati obdelani les v polni vrednosti.

Združno izkoriščanje gozdov ima velik pomen za državo, ljudstvo in za ohranjanje bogatih gozdov od opustošenja. Preko zadrug more država vršiti kontrolo nad pravilnim izkoriščanjem gozdov, njihovim čuvanjem ter nad pravilnim obdavčevanjem in

NOVICE.

zbiranjem tarifov. Ljudstvo pa je zaščiteno pred izrabljanjem in njegovo delo je pravilno ocenjeno in v celoti plačano. Gozdna delovna zadruga ima pa še višje cilje: okoli sebe zbira številne brezposelne delavce, gradi ceste in gozdne železnice in organizira moderno lesno industrijo. V treh letih vladanja kmet-ske stranke je bilo organiziranih 90 gozdnih delovnih zadrug, ki so eksploatirale gozdove na najmodernejši način. Po prevratu pa je meščanska vlada odpravila zakon o združenem izkoriščevanju gozdov, razgnala zadruge, njihovo bogastvo, inventar in material pa zaplenila in razdelila svojim pristašem.

V položaju in izrabljanju gozdov v boljše-ševiški Rusiji vlada popolna zmeda. Z nacionalizacijo zemlje so bili nacionalizirani tudi gozdovi. Kljub temu, da je boljše-ševska vlada opustila načelo nacionalizacije zemlje in priznala zasebno zemljiško lastnino, pa se ji je vendar posrečilo vzdržati nacionalizacijo gozdov. Na isti način kakor z državnimi zadrugami v poljedelstvu, so poskušali boljše-ševiki organizirati tudi državna gozdna gospodarstva. Toda tudi tu so doživeli boljše-ševiki popoln poraz in medtem ko so se za poljedelstvo vrnili k demokratičnemu kmet-skemu načelu, so v gozdni politiki šli nazaj k meščanskim zakonom in uredbam, ki so priznali tujim kapitalistom pravico, da na podlagi državnih koncesij eksploatirajo bogate ruske gozdove.

DOPISI.

Zabunica. Iz naših vrst je za vedno odšel, po dolgi in težki bolezni, dne 14. t. m. zvečer naš zvesti tovariš in prijatelj, posestnik Franc Hafner. Vse svoje življenje je bil dober, napreden gospodar, poleg tega pa še neumorno delaven za napredok vasi in našega kmeta, vedno vesten in preudaren. Velika, prava izobrazba mu je pomagala, da je vedel svetovati vsakemu in vselej prav. Dolga leta je bil predsednik krajevnega šolskega sveta, občinski svetovalec in odbornik. V vojnih letih je vaščanom — posebno še onim ženam, katerih možje so morali na vojno — veliko pomagal in vselej po svoji moči zmanjševal dajatve za vojno. Ko so se po vojni ustanovile zadruge, je bil pri vseh odbornik, da bi bil lahko povsod stopil na prva mesta, kar je pa radi skromnosti večkrat odklonil. Daleč okoli so ga ljudje poznali, ne le radi modrega sveta in preudarnosti, ampak tudi radi možatosti in značaja. Povsod homo njega, Pavelcovega očeta, težko pogrešali, ker je nenadomestljiv. Bil je pravi mož na pravem mestu. Lahka naj mu bo ljuba domača zemlja. Težko prizadeti rodbini pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Tržišče na Dolenjskem. Prvo gospodarsko dobrodelno društvo Tržišče je priredilo svoj izlet 1. septembra t. l. v graščino Klevevž. Društvo je bilo najprijazneje sprejeto. Na našo željo nam je g. Ulm, lastnik graščine, razkazal svoje naprave pri naprednem gospodarstvu. Najprej nas je peljal po žlebu vode Radole v podzemsko jamo, kjer je bila ob času turških napadov skrivna pot na grad Čreteš. Nadaljevali smo pot do turbine, kjer je nam bila razkazana in pojasnjena moč vode, ki žene vse gospodarske stroje in pripravo za razsvetlavo. Ogleдали smo si žago, mlatilnico ter druge važne gospodarske stroje in vse orodje naprednega gospodarstva. Nato še hlev, žitnice ter sušilnice koruze. Nato nam je g. ekonom Ambrož predaval o kletarstvu in sadjarstvu, katerega smo z zanimanjem poslušali. Po predavanju smo bili najgostoljubnejše postreženi z dobro dolenjsko kapljico ter drugimi dobrotami. Še enkrat izreka društvo najiskrenejšo zahvalo za pouk in gostoljubno postrežbo vsem, posebno gosp. Ulmu, gosp. ekonomu Ambrožu ter gosp. oskrbniku Kržanu. — Odbor

Zakon o povzdigi kmetijstva. Kralj je podpisal zakon o povzdigi kmetijstva, ki bo te dni izšel tudi v »Uradnem listu«.

Pomožni škof Rožman — generalni vikar. Dosedanji generalni vikar stolni prošt v Ljubljani g. Andrej Kalan se je odpovedal tej častni službi. Na njegovo mesto je imenoval škof dr. Jeglič novega pomožnega škofa dr. Gregorja Rožmana.

Zunanji minister SHS član sveta Društva narodov. Na jesenskem zasedanju zastopnikov onih držav, ki so članice Društva narodov, je bil izvoljen za dobo treh let jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković v svet Društva narodov.

Znižanje tarife za prevoz krompirja. Prometno ministrstvo je odredilo, da se na prevoz krompirja na državnih železnicah za 25% zniža tarifa v času od 10. t. m. do 30. julija prihodnjega leta.

Avstrija ovira izvoz naše živine. Avstrijsko poljedelsko ministrstvo je prepovedalo uvoz rogatega živine iz Jugoslavije, češ, da so se pojavile v raznih krajih kužne bolezni. Uvoz živine iz Jugoslavije je do nadaljnjega dovoljen samo s certifikatom, da je živina zdrava in da ne poteka iz krajev, kjer so živinske kužne bolezni.

Kreditni za združništvo. Pretekli teden so bili zastopniki srbskih zemljinoradniških zadrug pri ministru trgovine g. dr. Demetroviću, s katerim so razpravljali o veležavnem vprašanju kreditiranja izvoza in prodaje pšenice, katero je prevzela srbska zadruga zveza. Poleg tega so zastopniki zadrug poslali tudi predlog na vojno ministrstvo, da bi izvrševal nabavke raznih potrebščin za hrano, predvsem žito in živino, direktno pri Zdržni zvezi.

Seja pododbora »Zveze društev kmetijskih fantov in deklet« za celjsko okrožje se vrši v nedeljo 22. t. m. ob 9. uri dopoldne v hotelu »Union« v Celju. Vse tovariše - funkcionarje se prosi, da o seji obvestijo vse, ki pridejo pri organizaciji v pošte. — Ivan Krönövesek ml., t. č. predsednik.

Kmetijski praznik na Bledu je bil letos izredno številno obiskan. Udeležilo se ga je nad 10.000 ljudi.

Kozje. — Hmeljarji so večinoma pustili hmelj po njivah in ga niso obrali. Ga bodo opustili. Sedaj lahko premišlujejo, kako velekapital diktira cene produktom, katere proizvaja kmet na zemlji.

Boštanj ob Savi. Tukajšnja sadjarska podružnica priredi od 22. do 24. t. m. v šoli sadno razstavo. Sadje (4—7 plodov ene vrste) je prinesiti do sobote popoldne v šolo. Za razstavljalce je pripravljenih lepo število nagrad v sadjarskih knjigah in orodju.

Žična železnica nameravajo zgraditi na Šmarno goro pri Ljubljani. Žična železnica bi se poslužila za pogonsko silo električnega toka iz Česnovce elektrarne na Savi. Za izvršitev omenjenega načrta se zanima nekaj domačih pa tudi inozemski podjetniki in kapitalisti.

Umrli je v Ameriki g. J. Zavrtnik, dolgoletni urednik največjega slovenskega delavskega časopisa »Prosveta«. Zavrtnik je bil doma iz Škofljice pri Ljubljani. V Ameriko se je izselil leta 1903.

Utonil je v Blejskem jezeru na Mali šmaren Ivan Bernard z Jesenic, 20-letni sin tovarniškega tesarja. Ves razgret je skočil v vodo in se pričel takoj potapljati. Ko so ga potegnili iz vode, je bil že mrtev. Zdravnik je ugotovil, da ga je zadela kap.

»Naše gorice«, glasilo vinarkega društva za Slovenijo v Mariboru, prinašajo v svoji septembski številki sledeče članke in razprave: Vinska kriza, konferenca v Splitu o krizi našega vinogradništva. Vino in pivo. Samorodnice. Na koncu slede Društvene vesti, Drobiž ter Vprašanja in odgovori.

80 let naše železnice. V ponedeljek 16. septembra je preteklo 80 let, odkar je prvič privozil vlak z Dunaja v Ljubljano po novo zgrajeni železniški progi. Dne 16. septembra 1849 se je pripeljal v Ljubljano nadvojvoda Albrecht v okrašenem vlaku in Ljubljancem so mu pripravili slovesen sprejem. Ta dan je bila proga od Ljubljane do Celja izročena javnosti in najtežji del proge skozi savsko sotesko dograjen. Ostali del proge od Ljubljane do Trsta je bil dograjen šele 1. 1857. Na tem delu proge je dala največ težav graditev temelja čez ljubljansko barje, kamor so zvozili 5 in pol milijona kubičnih metrov kamnja. Proga Ljubljana—Trst je otvoril cesar 27. julija 1857. Prvi del proge od Dunaja do Semmeringa so pričeli graditi že 1. 1836, ter nato z gradnjo nadaljevali v šestih odsekih, dokler ni bila cela proga Dunaj—Trst, najvažnejša železnica ne samo za slovenske kraje, ampak za celo bivšo državo, dogotovljena tekom dvajsetih let.

Koliko plačujejo davka v Jugoslaviji? Iz septembskih »Naših goric« posnemamo sledeče številke: I. Neposrednega davka na 1000 dinarjev dohodka: kmet 71 Din 90 par, mali trgovec in obrtnik 40 Din, bankir, industrijalec, bogataš 26 Din 97 par, delavec in uradnik 59 Din. — II. Posrednega davka na 1000 dinarjev dohodka: kmet 82 Din 49 par, mali trgovec in obrtnik 85 Din 6 par, bankir, industrijalec, bogataš 18 Din 25 par, delavec in uradnik 163 Din 28 par. — III. Posrednih in neposrednih davkov na 1000 Din dohodka: kmet 154 Din 39 par, mali trgovec in obrtnik 125 Din 6 par, bankir, industrijalec, bogataš 45 Din 22 par, delavec in uradnik 222 Din 28 par. — Iz teh podatkov je razvidno, da plačujejo kmetje več kot trikratnik, mali trgovci in obrtniki dvainpolkratnik, delavci in uradniki pa skoro petkratnik davka, katerega plačujejo bankirji, industrijalci, torej bogataši, od svojih kapitalističnih dohodkov.

Kmetijska razstava in sejem živine in go-lobov v Novem Sadu se vrši od 17. do 21. novembra t. l. Interesente opozarjamo, da se dobe prijavnice za udeležbo na tej razstavi, kakor tudi podrobnejše informacije pri »Putnik-u«, Tourist-Office v Ljubljani, Dunajska cesta 1.

Požar je nastal 4. septembra dopoldne v sušilnici hmelja graščaka Kobija v Kozjem. Zgorelo je okroglo 70 škafov hmelja. Delavstvo s parne žage je ogenj pogasilo. Ker ima hmelj tako nizko ceno, ni škoda prevelika.

Ciril-Metodova družba je imela preteklo nedeljo 40. glavno skupščino (občni zbor) v Kranju. CMD šteje 82 podružnic in se z veliko vnemo trudi vzbuditi pri Slovencih po vojni padlo zanimanje za narodno obrambno delo.

Rotschild v naši državi. Znani angleški bankir Rotschild se mudi že dalj časa v naši državi. V Dalmacijo je prispel na svoji razkošni ladji ter nato obiskal znamenitejša naša letovišča. Par dni se je mudil tudi na Bledu.

Eksplozija v srbskem rudniku. Preteklo soboto so eksplodirali v rudniku Rtanj pri Zaječaru jamski plini in zahtevali deset rudarskih žrtev, devet pa je bilo težje ranjenih. V rudniku je zaposlenih 1300 delavcev in je bila sreča v nesreči, da ni bilo ob času eksplozije večje število rudarjev navzočih na kraju nesreče.

Trojni umor zaradi kmetije. V črnogorski vasi Osiječurici bi se imela razdeliti neka tamcšnja kmetija med dva brata. Razdelitev je vodil župan s svojim tajnikom. Med bratoma je prišlo pri razdelitvi do ostrega prerekanja in eden od njih je v prepiru potegnil revolver ter ustrelil župana, njegovega tajnika in bratovo ženo. Ubijalca so orožniki aretirali.

Nov kardinal. Dne 10. septembra je bil vstoličen v Milanu v Italiji kardinal — Italijan seveda. To je že sedmi kardinal po sklenjenem konkordatu med Italijo in Vatikanom. Jugoslovonom že obetajo deset let kardinala.

Požari. V Dolgi vasi pri Dolnji Lendavi je v četrtek preteklega tedna pogorelo devet hiš in gospodarskih poslopij. Kako je požar nastal, niso mogli dognati. Ognja niso mogli pogasiti, ker so bile stavbe iz lesa in s slamo krite in ker je poleg tega vlekel še močan veter. Vojaštvu, ki je prihitelo na pomoč, se je posrečilo obvarovati drugi del vasi pred požarom. Skodo cenijo na 300.000 dinarjev in je tem občutnejša, ker posestniki niso bili zavarovani. — V vasi Gaberje pod Gorjanci je pogorela hiša in gospodarska poslopja posestnika Martina Škedla. Skodo cenijo na 120.000 dinarjev, zavarovan pa je bil za 20.000 Din.

Poskušen atentat na predsednika rumunske kmetijske vlade. Rumunski časopisi javljajo, da je bil poskušen atentat na predsednika vlade dr. Manina na ta način, da so mu poslali nasprotniki pismo s strupenim belim praškom. Atentat se pa ni posrečil.

Mussolini oddal sedem ministrstev. Italijanski fašistični diktator je tekom let prevzel na sebe devet ministrstev. Pretekli teden pa je razbremenil samega sebe s tem, da je sedem ministrstev prepustil resornim podtajnikom, sam pa je obdržal le še ministrsko predsedstvo in notranje ministrstvo.

Radio bodo vpeljali na vseh češkoslovaških brzdovlakih. Te dni so se vršili poskusi, ki so se prav dobro obnesli, tako sprejemne kakor tudi oddajne postaje.

Redni zračni promet med Evropo in Ameriko. Vodja nemškega zrakoplova »Zeppelin« dr. Eckener, ki je nedavno preletel pot okoli sveta, je uspešno zaključil pogajanja z ameriškimi kapitalisti za vzpostavitev rednega zračnega prometa iz Evrope v Ameriko in nazaj. Do sedaj je zasiguranih 16 milijonov dolarjev. Do leta 1933 bodo zgradili štiri »Zeppeline«, ki bodo dvakrat večji od dosežanega. Vozili bodo vsaki četrti ali peti dan iz Evrope v Ameriko in obratno. Vsak zrakoplov bo nosil seboj poleg pasadke 24 potnikov in za 15.000 kg pošte in paketov.

Rumunsko mesto Targovište pogorelo. V mestu Targovište, ki je oddaljeno okrog 100 kilometrov od Bukarešte, je izbruhnil pretekli teden požar, ki je mesto docela uničil. Ogenj so zahetili otroci.

Obnova prijateljskih odnosov med Rusijo in Anglijo. Ko je prišla do oblasti angleška delavska stranka, je napovedala pripravljenost takojšnje obnove diplomatskih odnosov z Rusijo. Dne 24. t. m. bo odpotoval radi tega v London sovjetski pooblaščenec, ki bo vodil razgovore z angleško vlado.

Gospodarji! namakajte semena z **Gemisanom!**
Potem ne boste imeli snežne plesni (Schneeschimmel) in tudi ne pšenične smrdljive sneti (Steinbrand). — Prodeja: „CHEMOTECNA“, Ljubljana, Mestni trg.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 22. septembra, nedelja: Mavricij.
- 23. septembra, ponedeljek: Tekla.
- 24. septembra, torek: Rupert.
- 25. septembra, sreda: Kleofa.
- 26. septembra, četrtek: Ciprijan.
- 27. septembra, petek: Kozma in Damijan.
- 28. septembra, sobota: Vaclav.

SEJML.

- 23. septembra: Dovje, Rovte, Škofja Loka, Grosuplje, Mirna peč, Mengeš, Nova vas, Završe, Lesce.
- 24. septembra: Črnomelj, Slov. Bistrica, Sv. Rupert, Sv. Trojica v Slov. goricah, Frankolovo.
- 27. septembra: Kopriwnik, Podbukovje, Sv. Urban pri Ptuj, Trava, Borovnica.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13.53
1 švicarski frank	Din	10.94
1 avstrijski šiling	Din	8.—
1 angleški funt	Din	276.10
1 ameriški dolar	Din	56.80
1 francoski frank	Din	2.22
1 češkoslovaško krono	Din	1.68
1 italijansko liro	Din	2.98

VSE NAROČNIKE, ki so prejeli od uprave pismene opomine in izpolnjene polonice, pozivamo, da čimpreje poravnajo svojo zaostalo naročnino!

Eksplozija bencina. V italijanskem mestu Parma je eksplodiralo skladišče bencina. Pri eksploziji je nesreča zahtevala 17 mrtvih in 20 težko ranjenih. Skladišče je do temeljev porušeno.

Velikih kasaških dirk v Mariboru, ki se vršijo dne 15., 21. in 22. septembra 1929 na Teznu pri Mariboru, naj nihče ne zamudi posetiti, ker je posetnikom dana možnost z vstopnico za 15 Din dobiti dobrega konja kasača, ki bo zmagovalc v III. dirki zadnji dan. Mariborsko kasaško društvo se ne straši nikakih žrtev, da dvigne v prošeh naše domače konjereje kasaški sport na nekdanjo višino in pridobi zanimanje občinstva za ta plemeniti sport in upa, da bo posest občinstva rekorden. Za dirke je prijavljenih nad 50 konjev iz Zagreba, Maribora, Ptuja, Celja, Ljutomera in Graca. Iz slovenske kmečke reje je prijavljenih 18 konjev. Vsled tako številnih prijav in izbornega konjskega materijala bodo vse dirke dobro zasedene in računati je na zmago še le po ostrih borbah. Večji del konjev je že v Mariboru, ki v treningu dosegajo prav posebne zmožnosti in tako bo dan občinstvu pri dirkah najlepši sportni vzitek. Totalizator je na novo organiziran in bo dana občinstvu prilika vsled negotovih zmag zaslužiti lepe vsote. Na dirkališču bo tudi drugače preskrbljeno za udobnost občinstva. Začetek dirk je vsaki-krat točno ob 14. uri. Od 13. ure naprej redni avtobusni promet z Glavnega trga na dirkališče na Teznu, vožnja stane 3 Din. Zunanji udeleženci se naj v vsakem pogledu obračajo na Kasaško društvo v Mariboru.

Naredite prošnje za dodelitev graščinskih koč. Nekateri agrarni interesenti, ki so na stanovanjih v graščinskih kočah, so že napravili prošnje na okrožni agrarni urad, da se jim v smislu zakona od 24. januarja 1923, Ur. list št. 9, dodele zgradbe od strani agrarnih oblasti, mnogo jih pa vendar še ni zaprosilo. Kakor čujemo se mnogi agrarni interesenti boje pred preganjanjem veleposestnikov in radi tega nočejo vložiti prošnje. Ta bojazen je čisto odveč, ker se mora tozadevnemu zakonu ravno tako pokoriti veleposestnik kakor agrarni interesent. Zato naredite prošnje.

PODLISTEK

Peter Rosegger:

Skalnata soha.

(Po naše pripoveduje Ivan Albrecht.)

(Nadaljevanje.)

»Da se le smeje«, je odvrnil Janez, »najpametnejši človek na svetu ne more storiti nič boljšega, nego, da se smeje.«

Seveda, Janez sam se je redkokdaj smejal.

Prišla je zima. Po skalnatih grebenih zgoraj in tod po dragah so hruli viharji. Pršalo, vršelo in šumelo je po zraku in sive pečine so molele v meglo. Veter je bril okrog hišnih oglov in cvilil na okenca. A glasovi Marijine podobe so bili onemeli. Vse razpoke in precepi so bili polni snega. Suha mrazica je vela s pečinskih žlebov in z njo se je prikotil marsikak kamenček, ki ni bil popolnoma primrznjen. Po najbolj strmih peščenih plazovih se sneg ni prijel.

V sobi je vladal mrak in večinoma noč. Na ognjišču je prasketal ogenj. Treska na železnem drogu je vzplapolavala in nikakor ni več hotela mirno goreti. Toplo in kljub vsej samoti domače je bilo v izbici: Hilda je negovala dete. Pravila mu je o očetu, ki dela zanj po gozdeh in brez prestanka ljubi svojega otročička. Pravila je mamemu o Bogu očetu, ki živi v nebesih in pošilja svoje angelje, da varujejo očeta na zemlji.

Dete se je smehljalo ob teh besedah. In kadar je zaprlo oči, je samo videlo nebo in Boga očeta tamkaj. In angeljci so letali po zlatih pečinah sem ter tja.

Možev brat je vedno oskrboval kože in jim je po svoje pravil o bolesti in radosti svoji, kakor je pač mogel občutiti. Kože so z vsem sočustvovale. S svojimi rogovi so se mu igrale in lizale njega vrat. To je posebno prijalo dobremu pobiču.

Janez je bil na dnini in je pomagal žagati drevje zunaj tam v grajskih gozdovih. Najraje bi bil delal dan in noč, da bi vedno opravil dvojno dnino. Hotel si je prigospodariti hišico na vasi, kjer ne bi vekomaj preteče visela nad glavo njegove družine strahotna kamenita soha.

Kako majhen je zaslužek dninarja v gozdu. Le en sam kamen, eno edino drevo za novi dom si je mogel pridobiti Janez na teden. V soboto večer, ko si je skozi zamrle soteske in v snežnem metežu utiral pot proti svoji dragi, se je vselej plaho ozrl po Marijini podobi gori na robu nad njegovo hišo. Seveda je bila tedaj že često trda noč in ni mogel videti, kako se »Naša ljuba Gospa« s svojega prestola vedno bolj in bolj nagiblje naprej.

»Tako je, da se Bogu usmili, Hilda, ko si ves teden vprežena«, je dejal nekoč Janez.

»Vprežena nisem«, je dostavila žena, »saj imam dete in Jaka naju varuje. Le ti se pazi v gozdu, da te ne spodmakne kakšno drevo, in tudi brvi so trohlyene, ko hodiš tja in sem čez jarke.«

»Le čakaj, Hilda, ko bom k letu osorej

tam zunaj, začnem graditi hišo. Potlej bomo živeli tamkaj na vasi med ljudmi.«

Kakor bi bil razumel, je zdajci zavrnil mali in cepetal z nožicami. Ženi sami je že zelo utripalo srce; tako otožno, hrepeneče, tako po svoje so bile izrečene besede . . . in bomo živeli med ljudmi!

Vrnila se je pomlad. Cele tedne je pihal jug. Z gorskih kotanj je pritekla »majnica«, kakor pravijo snežnici spomladi. Druga za drugo so drvele z gorskih slemen snežene lavine in zagrebale še največje drevje pod svoje sipine.

Isti čas je bebec preganjal divjo kozo. Prišla je že doli pod Marijino podobo in je glodala tamkaj po smrečju. Potem je dvignila glavo, da so stali ukrivljeni, ostri rožički čisto nazaj in je kukala na streho spodaj, pod katero je slišala meketati kože. Bilo je skoro, kakor da ji je presamotno med sneženimi slemen in skalami. Hotela je doli k družicam. To je menda opazil Jaka. In pošteno brzo, kakor da je divja kozo, je plezal navzgor, da bi dohitel žival. Ni bila prva, ki jo je na tak način zvabil domov. Morda so si živali mislile: Jaka, ta je dober! Ta je bolj na naši strani nego na strani morilskih bitij, ki hodijo po dveh nogah. Jaka nam ne bo storil nič hudega.

Lovec pa spet ni smel Jaki storiti nič žalega, najsi je tudi ta vzel marsikak kos divjačine. Ni bilo prvo, kar je na tak način odnesel domov in živali so si morda mislile: Jaka je dober in se šteje bolj med nas nego med morilska bitja, ki hodijo po dveh nogah. Jaka nam ne bo storil nič žalega. (Dalje prih.)

NARODNI GOSPODAR

Vino in pivo.

V glasilu Vinarskega društva za Slovenijo «Nase gorice» od meseca septembra, številki deveti, beremo sledeči članek pod gornjim naslovom, ki bo zanimal vse slovenske vinogradnike in o čemur smo mi že v zadnji številki našega lista pisali:

Liter vina stane v Šibeniku in v njegovi okolici dva dinarja. Če to čita kaka inozemec, ki pozna naše razmere, bo rekel, da je časnarska rasa. Ali to je dejstvo, to je žalostna resnica, katera ni daleč od tragedije za naše vinorodne kraje, zlasti za one najrevnejše in najbednejše, to je v Hercegovini in Dalmaciji. Dva dinarja za liter vina, to pomeni, da se ne izplača niti ona najbolj mižerna dnina po 15 dinarjev brez hrane ali 10 dinarjev s hrano, za katero nudi naš kmet svojo delovno moč. Kje so ostali stroški, kje amortizacija investicij za obnovo vinogradov, za sajenje ameriške trte, kje rentabilnosta vrednosti zemljišča? Na to nihče ne misli in s tem nihče ne računa.

Zato pa stane čaša piva dva ali tri dinarje ali liter piva 8 do 12 dinarjev. Torej liter vina dva dinarja, a liter piva 8 do 12 dinarjev. Od kod ta velikanska razlika pri teh dveh alkoholnih proizvodih?

Od vina žive naši seljaki oziroma kmetovalci, katerim je čisto to edini prihod in vir življenja. Kakor smo že rekli, se to naša osobito na Hercegovino in Dalmacijo. To zadnje je posebno važno ne samo s pridobitvenega, ampak tudi z nacionalnega stališča. Dalmacije ne smemo zanemarjati, a zakaj, tega niti ni treba tu navajati, ker smo prepričani, da je to v srcu vsakega rodoljubnega državljanja te države. Za to Dalmacijo je vprašanje prodaje vina življensko vprašanje. Sami si moremo zamisliti, kako je pri duši onemu kmetu iz okolice Šibenika, ki je bil po ustvaritvi te države še pod okupacijo in ki je željno pričakoval svobode, ko mora izvreči svoje vino iz kleti ter ga prodajati po dva dinarja, ako noče umreti gladu.

A ni treba, da bi bilo tako. Naše vinogradništvo in sadjarstvo je žrtev protekcije pivovarske industrije. To se je vsililo v našo državo kar po ujedinjenju ter je ostalo do danes. Kako to, da so Vajferti, Bajloni itd.,

itd. naši državi važnejši od kmetov v Dalmaciji, Hercegovini, Šumadiji, Mačvi, Sloveniji, Sremu, Zagorju itd.? Naša vina so take kvalitete, da bi mogla najti prodajo na tujih tržiščih. Samo že Češkoslovaška bi mogla konsumirati dober del našega vina, ali zahtevala je reciprociteto za svoje pivo. Tu se je vršila odločna borba, v kateri sta porazila Alexander in Vajfert vse naše vinske producente. Pridobitvena politika se je opredelila za nju. Zakaj, iz katerih motivov in razlogov, to je ostalo do danes nerazumljivo.

Za nas je to i danes veliko vprašanje, ker nikakor ne moremo razumeti, zakaj je potrebnejše nekoliko pivovarn v državi, ki zaslužijo na leto milijone samo za par ljudi, nego vsi vinogradniki, med katerimi je največ takih, ki nimajo niti eksistenčnega minimuma. Kdorkoli bi stavil danes to vprašanje, težko da bi dobil nanj odgovora. Morda bi edino mogle odgovoriti pivovarne, ki bi mogle enostavno reči: »Pa zato, ker je to v našem interesu.« Za narodno gospodarstvo pa je to zelo pomanjkljiv odgovor, ker je za naše narodno gospodarstvo kakor tudi za našo državo odločilno, kako živi in napreduje kmet, ne pa, kako povečavajo svoj kapital industrijalci piva.

Skupščina vinogradnikov v Splitu je sprejela resolucijo, v kateri so strokovno obrazloženi oni koraki, ki bi pomagali vinskim producentom. Rešitev tega vprašanja ni tako težavna. Niti ne bi bilo treba žrtvovati industrije piva, da bi se moglo pomagati vinogradništvu in kletarstvu. Naravno, da bi bilo treba streti vpliv te industrije, in če je treba kogar pri tem delu za narodno gospodarstvo protežirati, tedaj mora to biti vinogradnik, oziroma kmetovalec. To je za agrarno konstrukcijo naše države popolnoma jasna stvar.

Kakor gospodarski interesi naše države, tako zahtevajo tudi nacionalni momenti, osobito glede Dalmacije, da se pomaga vinskim producentom. Ker je to v interesu države in naroda, ne morejo tega zabraniti baš niti industrijalci piva.

VSE NAROČNIKE, ki so prejeli od uprave pismene opomine in izpolnjene p o l o ž n i c e, pozivamo, da čimpreje poravnajo svojo zaostalo naročnino!

Nekaj za inteligenco.

V Ljubljani izhaja ob pondeljkih namesto «Jutra» list «Ponedeljek», ki je namenjen tako kakor «Jutro» v prvi vrsti naši inteligenci, t. j. šolanim ljudem (uradnikom, učiteljem itd.). V zadnji številki tega lista beremo podlistek pod naslovom «Takšni smo, kakoršni smo — naši smo». Sledeči odstavek tega podlistka prav toplo priporočamo inteligenci, da ga natančno prebere:

« — — — Stvar pa je taka, da smo zelo ponosni, ker smo takšni, kakršni smo. Sploh je znano in so vsi naravoslovci edini v tem, da je ponos prva in glavna odlika vsakega naroda, slovenskega pa še posebno.

Kot svetel zgled našega ponosa postavim svojega draglega znanca Hrabroslava Zajca. Mož je železniški uradnik in kot tak steber naroda: ker znano je in smo tozadevno dobili že z najvišjih mest laskavo pohvalo, da smo Slovenci vzor-železničarji, in sega glas o tem daleč na jug in še preko granic.

Neštetokrat sem imel dragoceno priliko občudovati ga v ponosu cvetočega. Kako je hodil po pločniku, kako je odzdravljajal, pa način, kako je zapalili cigareto — ah, bratci moji, to so bili užitki, zavidajte me!

Nu nekega dne — še danes mi je v grozomornem spominu — sem šetal po ulici

z gospodom z juga. Prejšnji večer sva se seznanila; prijazen gospod, večkrat mi piše. Baš sva govorila, da je dolgčas, in bi bilo velekoristno, če jo mahneva na «Rusovsko». Gospod pa je še dostavil, da ima ob takih slavnostnih prilikah hvalevredno navado najeti avtomobil.

Stopila sva proti taksi-ju — — — In tedaj je ponosno prikorakal po pločniku moj Hrabroslav Zajec, pozdravil me in me takole zviška nagovoril: «O, zdravo! Nu, kako ga pa ti kaj vrtiš?»

Beseda, dve... predstavil sem ga gospodu z juga: «Hrabroslav Zajec — gospod ta in ta — višji nadzornik...»

Takrat pa se je zgodilo! Nenadoma, bliskoma, bi dejal — je izginil gospod Hrabroslav Zajec s pločnika in namesto njega je stala na pločniku čudna prikazen... Najbolj je bila podobna cunjji. Res, da je imela cunjja roke in noge, glavo in trup, ali — Hrabroslav Zajec to ni bil! Ne in ne! Čigav je ta piskajoči glasek? Ali je to zvočni bariton gospoda Hrabroslava Zajca? Čigave te kretnje? In ta upognjeni hrbet? Čudno, res, zelo čudno!

Gospod z juga pa je bil prijazen, dejal sem že to, in je povabil tudi cunjjo s seboj. Nikdar ne pozabim tega izleta, ker je bil zelo poučen.

Kriza v trgovini z vinom.

Dne 25. avgusta so se zbrali vinogradniki in vinski trgovci iz splitske in dubrovniške oblasti v Splitu, da doženo vzroke težke in mučne krize vinogradništva. Na tem posvetovanju so bili navzoči tudi zastopniki iz mariborske in mostarske oblasti, kakor tudi odposlanci vlade. Ugotovilo se je, da so cene vinu, če ga prodaja kmet-vinogradnik, prenizke in da se celo pri nizkih cenah vina prodati ne more. V naši državi se pridelala 3 do 5 milijonov hektolitrov vina. Potroši se ga eno tretjino v državi, 15 do 90.000 hektolitrov se ga izvozi, skoro dve tretjini pa ste neprodani v zalogah kmetov producentov in trgovcev. Da se tej krizi napravi konec, so zborovalci zahtevali, da vlada upošteva te-le njihove predloge:

1. Kar najhitreje naj stopi v veljavo vinski zakon, veljaven za celo državo, kateri naj najstrožje prepove umetno izdelovati vino. Vlada naj posveti vso pažnjo izvozu vina in naj pri trgovskih pogodbah polaga vso važnost na vinogradarstvo.

2. Vsa državna, oblastna in občinska trošarina ne sme skupno presegrati 100 Din za 1 hektoliter.

3. Tarifa za prevoz vina naj se zniža za 50 odstotkov.

4. Enako z vinom naj se obremene s trošarino tudi brezalkoholne pijače.

Tudi v Sloveniji so prilike vinogradnikov iste kot onih v Dalmaciji. Velike množine vina so neprodane in cena je padla na polovico. Vzroki so isti kot v Dalmaciji, visoka trošarina (v ljubljanski oblasti je bila najvišja) onemogočuje konsum, izvoza pa ni. Špiro Kuzmanović pravi, da se mora od države doseči, da z dobrimi trgovskimi pogodbami osigura izvoz vina. Zaradi 5 ali 6 oseb, katerim ne ugaja uvoz češkega piva, mora stradati na tisoče vinogradniških rodbin, ker Češka bi uvažala naše vino le, če bi mogla k nam izvažati svoje pivo.

SESTANEK AGRARNIH INTERESENTOV V DOBOVI

se vrši v nedeljo, dne 22. septembra 1929 ob pol 8. uri pri g. Kovačiču. Poroča geometer Milan Mravlje.

Med vožnjo je sedela cunjja pri šoferju, komaj si jo opazil. In ko smo se ustavili, glej, že je skočila cunjja na tla, in hitela odpirat vratca... Pozneje, ko smo sedeli pri čaši in prigrizku, je pazila cunjja z demonsko vestnostjo na vsako krettno gospoda z juga; dvigala in spuščala je čašo točno dve sekundi potem, ko jo je bil dvignil ali spustil gospod nadzornik. In ko je moral gospod dvakrat zaman klicati kruha, je poskočila cunjja izza mize, z blazno mrzlico odbrzela v kuhinjo in je bil kruh takoj tu — — —

«Čuj, dragoviču, kaj pa je temu človeku?» — me je vprašal gospod z juga, ko sva bila sama. «Ne vem jaz tega, sokole!» — sem mu odvrnil po vesti in pravici.

Par dni po tem me je, ko sem hitel po ulici, pokroviteljsko potrepljala po rami neka roka: «Nu, kam pa ti?» Obrnem se — H. Zajec! Da, on je! On je spet, z umerjenim korakom, z dvignjeno glavo, z zapaljeno cigareto v upognjeni desnici, on, H. Zajec, vteleni ponos, tako rekoč...

Da, da! Takšni smo, kakršni smo — naši pa prav zares!»

To poučno zgodbo smo prepisali, da bodo tudi naši kmetje imeli od nje svojo korist.

XI. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo, SHS. Žalec v Savinjski dolini, dne 13. septembra 1929. Po končanem obiranju se je pokazalo, da bo letos nekaj manj pridelka kot v minulem letu, vendar je kakovost hmelja prav dobra in se posebno odlikuje po teži in finem duhu. Kupčija se le po malem razvija in je dosedaj približno 10% vsega pridelka v drugih rokah. Cene po kakovosti od 5—12 Din za 1 kg. — Društveno vodstvo.

Ustanovitev jugoslovanskega mlekarkega društva. V Zagrebu se je vršilo v nedeljo ustanovno zborovanje jugoslovanskega mlekarkega društva s sedežem v Zagrebu. Od Slovencev so se udeležili zborovanja gg. inž. Rado Lah za Kmetijsko družbo, Alojzij Obernel za Zadružno zvezo in osrednje mlekarne v Ljubljani, Anton Rožet za Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani in Ivan Benko, učitelj mlekarke šole v Skofji Loki. Za predsednika je bil izvoljen g. Ludvik Modli iz Zagreba. Predlogi slovenskih zastopnikov so šli za tem, da se osnuje društvo na federativni podlagi. Ta misel je bila v načelu usvojena in se bo sedanje društvo v tem smislu preustrojilo. Drug važen moment je bil pri osnovanju v razpravi in sicer ali se naj društvo nasloni na proizvajalca, to je na kmeta, ali na prekupca, to je trgovca. Slovenski zastopniki so zahtevali naslonitev društva na proizvajalca. To vprašanje se bo kasneje rešilo.

Zadružni tečaj v Ljubljani. V Ljubljani se vrši vsako leto zadružni tečaj, ki traja od začetka novembra do Velike noči. V tečaju se vzgaja voditelje in druge funkcionarje kmečkih zadrug. Poučuje se slovenski jezik, računstvo, lepopisje, gospodarski zemljepis, knjigovodstvo, zadružništvo, nauk o vodstvu zadrug, zadružno, menično in temeljno državno pravo. V tečaj se sprejema mladeniče, ki so dovršili 16. leto, ljudsko šolo in ki ostanejo doma ter hočejo delovati v domačih zadrugah. Tečaj je velike važnosti tako za vzgojo zadružnih delavcev kakor za vzgojo naših kmečkih mladeničev v obče, ker jim nudi potrebno izobrazbo, brez katere kmet dandanes ne more več uspešno gospodariti. Vsled tega daje Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani kmečkim mladeničem, ki ostanejo doma na kmetiji in hočejo delovati v zadrugah, denarno podporo. Kdor hoče obiskovati šolo, mora prositi za sprejem. Prošnji je treba priložiti krstni ali domovinski list in zadnje šolsko spričevalo. Kdor želi podporo, mora nasloviti prošnjo, opremljeno z navedenimi dokumenti ter premoženjskim izkazom, na Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani. Prošnjo se mora poslati do 10. oktobra t. l. in je koleka prosta.

Vreme. Dočim traja pri nas še vedno vroče poletno vreme, je padla v Bukovini temperatura pod ničlo in je tri dni neprestano snežilo. Sneg je zapadel tudi v Karpatih.

»Ljubljana v jesenic, letošnja jesenska prirediteljev Ljubljanskega veleesejma je bila v ponedeljek, dne 9. t. m. zaključena. Nad 100.000 obiskovalcev je letos jeseni posejelo veleesejem. Prišli so največ iz Slovenije, zastopani pa so bili tudi ostali kraji države in inozemstvo. Splošno moramo ugotoviti, da je letošnja jesenska razstava v vseh svojih delih popolnoma uspela, zlasti pa v moralnem oziru. Upamo, da je zlasti Zadružna razstava pokazala popolno zmago zadružne misli. Danes je zadružništvo brezdvomno največji gospodarski pokret sveta, ki ima v svojih vrstah nekoli-kokrat deset milijonov ljudi. Naj uspeh te razstave še bolj poživi zadružno misel med nami, a v prvi vrsti propagira čednost varčevanja kot prvi temelj vsakega zdravega zadružništva. Razstavo živalstva Slovenije, ki jo je priredilo ljubljansko društvo Zoo, je bila predmet živahnega zanimanja vse dneve prireditve, enako tudi Higijenska razstava, ki jo na sejmišču stalno vzdržuje državni higijenski zavod v Ljubljani. Razstava pohištva in stanovanjske opreme je bila na višku in je prinesla razstavljajočim tvrdkam ogromno naročil. Radi so se mudili interesi v razstavi hišne domače obrti in mnogo kupovali. Poslovni uspehi v splošnem so bili ugodni. — Najboljše se je prodajalo pohištvo, ugodna pa je bila kupčija tudi s sledečimi predmeti: glasbeni instrumenti, zlasti harmonike, preproge, stroji za obdelovanje lesa, kovinski izdelki, vozovi, motorna kolesa, kožuhovina, poljedelski stroji, tesktilije za jesen in zimo, galanterija, igrače, živila, kemične in tehnične novosti. Tako stopa ljubljanski veleesejem po uspešnem delu devetih let v deseto leto svojega obstoja. Leta 1930 se vrši deseti ljubljanski mednarodni vzorčni veleesejem, ki bo jubilejni. Že sedaj misli uprava veleesejma na čim dostojnejšo in slovesnejšo proslavo. Ljubljanski veleesejmi so s svojim dosedanjim delovanjem Ljubljani izredno koristili, kakor tudi vsemu slovenskemu gospodarstvu, zlasti pa obrti, industriji in trgovini. Prav je namreč, da povdarimo obrt na prvem mestu, kajti pri pohištveni stroki jasno vidimo, kako pod vplivom razstav na seju stalno napreduje.

Plodnost zemlje in umetna gnojiva. Gospod M. Vudomir, bivši tajnik hrvaške kmetijske družbe, je spisal podučno in poljudno knjižico o umetnem gnojilu. Knjižica se dobi v »Poljoprivredni biblioteki, Zagreb, Mihanovičeva 38. Cena knjižice je 4 Din.

Tržne cene v Ljubljani

dne 14. septembra 1929.

Govedina: V mesnicah po mestu: I. vrste 18 do 20 Din, II. vrste 16 do 18. — Na trgu: 1 kg govejega mesa I. 18 do 20, II. 16 do 18, III. 12 do 14, jezika 17 do 20, vampov 8 do 10, pljuč 6 do 8, jeter 15 do 18, ledic 18 do 20, možganov 20 do 25, loja 5 do 10.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 24 do 25, II. 20 do 22, jeter 25 do 30, pljuč 20 do 22 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 25 do 27, II. 20 do 22, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 25 do 30, glave 8 do 10, parkljev 6, slanine trebušne 26 do 27, slanine ribe in sala 29 do 30, slanine domačih prašičev 25 do 26, slanine mešane 26 do 27, slanine na debelo 26, masti 30 do 32, šunke (gnjati) 30 do 35, prekajenega mesa I. 30 do 32:50, II. 25 do 27:50, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10 do 12, jezika 35 Din.

Drobnica: 1 kg koštrunovega mesa 14 do 15, jagnjetine 18 do 20 Din.

Perutnina: Piščanec majhen 15 do 17, večji 17 do 25, Kokoš 25 do 30, petelin 23 do

25, raca 25, domači zajec, manjši 6 do 7, večji 10 do 15 Din.

Ribe: 1 kg karpa 25 do 30, ščuke 25 do 40, postrvi žive 80, mrtve 60, klina 20, mrene 20 do 25, pečenke 10 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2:50 do 3, 1 kg surovega masla 40, čajnega masla 44 do 48, masla 40 do 44, bohinjaškega sira 34 do 40, sirčka 8 do 10, eno jajce 1:25 do 1:50 Din.

Pijače: 1 liter starega vina 16 do 22, dalmatinskega vina 11 do 14, 1 čaša piva 3:50, vrček piva 4:50 do 5, steklenica piva 5:50 do 6 Din.

Kruh: 1 kg belega kruha 4:50, črnega in rženega 4 Din.

Sadje: 1 kg luksuznih jabolk 6, jabolk I. 5, II. 4, III. 3, luksuznih hrušk 8, hrušk I. 6, II. 4, III. 3, ena pomaranča 2 do 4, limona 1:50 do 2, 1 kg luščenih orehov 40 do 44, češpelj 2:50 do 3 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 72 do 76, Santos 46 do 48, Rio 32 do 40, pražene kave I. 90 do 100, II. 70 do 80, III. 56 do 60, kristalnega belega sladkorja 13, sladkorja v kockah 15, kavne primesi 18, riža I. 10, II. 8, liter namiznega olja 18, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4:50, navadnega kisa 2:50, 1 kg soli debelē 2:50, mlete 2:75, celega popra 70, mletega popra 72, paprike III. vrste 32, sladke parike, po kakovosti 65, 1 liter petroleja 7:50, 1 kg testenin I. 10, II. 9, pralnega luga 3:75, čaja 80 Din.

Mlevski izdelki: Moka št. 0 na debelo 375 do 380, na drobno 4 do 4:50, št. 2 na debelo 355 do 360, na drobno 3:75 do 4, 1 kg kaše 5:50 do 6, ješprenja 5 do 6, ješprenjčka 10 do 12, otrobov 2:50, koruzne moke 4 do 4:50, koruznega zdroba 4:50 do 5, pšeničnega zdroba 5 do 6, ajdove moke I. 6 do 8, II. 6, ržene moke 4:50 do 5 Din.

Žito: 1 q pšenice 260, rži 250 do 255, ječmena 230 do 250, ovska 235 do 260, prosa 250 do 275, koruze 260, ajde 260 do 275, fižola ribničana 450, leče 1400 do 1600 Din.

Kurivo: 50 kg premoga 30, 1 tona premoga 450, 1 kub. meter trdih drv 180, mehkih drv 80 Din.

Krma: 1 q sladkega sena 90 Din.

Zelenjava in gobe: 1 kg glavnote solate 3 do 5, štrucnate solate 3 do 4, ajserice 4 do 5, endivije 3 do 4, radiča 2 do 3, zgodnjega zelja 0:50 do 1, rdečega zelja 2, kislega zelja 4, ohrovta 1 do 2, karfijol 8 do 10, kolerab 1 do 2, kolerab podzemljic 1 do 1:50, špinace 4 do 5, paradižnikov 2 do 3, kumar 0:50 do 1, 100 kumaric za vkisanje 8 do 10, 1 kg buč 1, graha v stročju 5 do 6, luščenega graha liter 8 do 10, fižola v stročju 1:75 do 2, luščenega fižola liter 2 do 3, čebule 2 do 3, česna 12, krompirja 1 do 1:25, repe 1, kisle repe 2:50 do 3, merica jurčkov 5 do 6, 1 kg korenja 4 do 6, peteršilja 3, zelenjave za juho 3 do 4, zelene paprike 6 Din.

Globoko potrti naznanjamo žalostno vest, da je dne 14. t. m. ob 18. uri po težki bolezni preminul naš ugledni in požrtvovalni odbornik, gospod

FRANC HAFNER

posestnik v Žabnici

Vestnemu, prevdarnemu in večletnemu sotrudniku ohranimo nevenljiv spomin!

V Žabnici, 15. septembra 1929.

Kmetske zadruga v Žabnici.

K O S E

la KRANJSKE OBLIKE

turške, à la peklen-ske in „VULKAN“

(z garancijo) **brusne kamne**

ter prvovrstne

ima v zalogi

„EKONOM“

Osrednja gospodarska zadruga

Ljubljana, Kolodvorska ulica 7

Najboljši in najtrpežnejši
šivalni stroji
in **KOLESA** so
GRITZNER
in **ADLER**
za dom, obrt in industrijo,
v raznih opre mah
Istotam Evcarski
pletilni stroji **DUBIED**
Pisalni stroji **URANIA**

Ugodni plačilni pogoji. — Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, blizu Prešernovega
spomenika ob vodi.

EKONOM osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7
ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal
(mešano gnojilo), čilski soliter, apneni dušik i. dr.

V Trebnjem je zaloga pri Iv. A. Groseku.

Seno in pšenčno slamo dobavlja po najnižji ceni
franko vsaka postaja.

POZOR! Kupujem **POZOR!**
vse vrste

DEŽELNIH PRIDELKOV
po najvišjih dnevnih cenah. — Imam
vedno v zalogi kalijevo sol, super-
fosfat (rudninc), trstje za stroje (stu-
kadur) in priznana naj-
boljši trboveljski cement

Osvald Pengov, Ljubljana
Karlovska cesta 19, poleg dol. mostu

Viničar
se išče

na večje posestvo in
vinograd v Haloze s
1. novembrom s 3 do
4 delavskimi močmi.
Ugodni pogoji. — Do-
pise poslati na upra-
vo «Kmetškega lista»
v Ljubljani

Trgovsko
učenko

• primerno šolsko iz-
obrazbo, ki ima res
veselje do trgovine z
mešanim blagom in do
šivanja, sprejem. —
Učenka mora biti zdrava
in krepka, ne nad
17 let stara. Ponudbe
z lastnoročnim prepisom
zadnjega šolskega
spričevala na tvrdo
ko Fran Rešek, Bel-
tinci (Prekmurje).

Sprejem
krojaškega
vajenca.

Hrana in stanovanje v
hiši. — Fr. Presetnik,
Šmartno, p. Moste.

„JAVA“ pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna. Zahte-
vajte jo pri vseh trgovcih! Razpošiljamo jo
tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če
se denar naprej pošlje, ali pa po povzetju za
75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštnino
plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju »Java«
pšenične kave je kot darilo pridejana lepa
skodelica za kavo. Kdor pošlje 2 Din v znam-
kah, dobi vzorec 100 g »Java« pšenične kave
poštnino prosto. Sprejememo za vsak večji
kraj zastopnika. — Pržiona kafe »Java« k. d.,
Beograd, Lomina ul. 11/8.

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

— Velika zaloga —
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske oble-
ke. Lepa izbira svilenih
rut in šerp. Krojači in
šivilje, pišite po vzorci!

ILOVAC

Tvornica glinastih
strešnikov in opeke

Fröhlich & Bichler

Karlovac

Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke.

Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov kakor
tudi ploščice za tlake. Posebno se priporočajo **falcovani in dvakrat falcovani**
strešniki v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Kvaliteta zidne in strešne
opeke je strokovnjaško priznana, kot najboljša v državi.

Dobavlja se franko na vsako postajo.

Generalno zastop-
stvo za Slovenijo: **EKONOM** Ljubljana
Kolodvorska 7

Gospodarji! **Gnojite z**
APNENIM DUŠIKOM

najtinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apne-
nim dušikom, gnoji istočasno s dušikom in apnom. — Informacije o upotrebi in
množini, rentabilnosti kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih
apnenega dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUSE«,
katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitro-
foskalom gnoji, gnoji istočasno s dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si pri-
hrani večkratno trošenje umetnih gnojil.

Laneno olje, firnež, emajlne
in ostale lake, oljnate barve

in vse v stroko spadajoče blago kupite
dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIĆ-ZANKL, d. z o. z. tovarne olja, firneža, laka in barv
Ljubljana - Medvode. Lastnik Franjo Medić.

Podružnica Maribor - Novi Sad.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu
KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 11.257 **REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO** Brzjav: »Kmetški dom« **Telefon 2247**

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%,
pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačne poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitve obratovanja.
POSOJILA daje proti poroštvo, na vključbo in proti zastavi premijskih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12% in od 3 — 4%, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12%.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, prtiličje, poleg stolne cerkve.